

WYMAGANIA EDUKACYJNE DLA UCZNIĄ II KL. GIMNAZJUM Z HISTORII

1. Europa na przełomie epok.

Wymagania podstawowe:

- pamięta i operuje pojęciami: czynsz, pańszczyzna, gospodarka pieniężna, karawela, astrolabium, kolonia, konkwistador, Stary Świat, Nowy Świat, humanizm, renesans, odrodzenie, mecenat artystyczny, mecenas, reformacja, celibat, protestantyzm, luteranizm, anglikanizm, sobór, reforma katolicka, hołd, lenno, unia realna,
- potrafi opisać wyobrażenia ludzi o świecie
- wskazuje na mapie Genuę, Wenecję, kontynenty, państwa podejmujące wyprawy zamorskie
- zna i pamięta postaci K. Kolumb, Vasco da Gama, F. Magellan, M. Luter, Henryk VIII, J. Gutenberg, Leonardo da Vinci, Michał Anioł
- pamięta daty; 1492, 1519 – 22, 1498, 1517, 1543 i je objaśnia
- wie że rok 1492 kończy epokę średniowiecza
- zna przyczyny podejmowania wypraw zamorskich
- wymienia głównych podróżników
- zaznacza na taśmie czasu daty wypraw
- zna przełomową rolę wynalezienia druku
- zna główne dzieła mistrzów renesansu
- zna poglądy humanistów
- rozpoznaje dzieła mistrzów renesansu
- zaznacza na osi czasu okres renesansu
- wie na czym polegało przełomowe znaczenie odkrycia Kopernika
- wskazuje na mapie miasta z renesansowymi zabytkami
- przedstawia różnice między teorią geocentryczną i heliocentryczną
- zna przyczyny wystąpienia M. Lutra i skutki reformacji
- zna główne zasady luteranizmu
- wie na czym polega istota protestantyzmu
- zna pozytywne i negatywne skutki reformacji
- wskazuje przyczyny kontreformacji i sposoby reformowania Kościoła
- zna decyzje soboru w Trydencie
- analizuje proste teksty kultury potrafi
- pokazać na mapie podział religijny Europy

Wymagania ponadpodstawowe:

- zna pojęcia: epidemia, dogmat, plantacja, attyka, teza, indeks, inkwizycja, herezja, heretyk, reforma katolicka, arianie,
- zna przyczyny osłabienia rycerstwa
- wskazuje na mapie obszary znane Europejczykom u schyłku średniowiecza
- wie co wpłynęło na ożywienie żeglarstwa
- przy mapie opowiada o wybranej podróży zamorskiej
- przedstawia korzyści płynące z posiadania kolonii i towary przywożone
- rozumie istotę przemian w życiu codziennym
- dostrzega związki przyczynowo – skutkowe między odkryciami a postępem gospodarczym w Europie
- wie czym różniły się poglądy humanistów od średniowiecznych filozofów
- wskazuje elementy w kulturze nawiązujące do architektury i sztuki starożytnej Grecji
- opowiada o roli Reja i Kochanowskiego dla rozwoju polskiej literatury
- rozpoznaje zabytki renesansowe
- zna zasady pokoju w Augsburgu
- przedstawia różnice w wyznaniach protestanckich

- rozumie rolę zakonu jezuitów
- udowadnia że 1492 rok to początek nowej epoki historycznej

2.Polska ostatnich Jagiellonów i pierwszych królów elekcyjnych.(XVI – XVII w.)

Wymagania podstawowe:

- pamięta daty : 1525, 1569, 1572, 1573, ważnych bitew w wojnach z Rosją, Szwecją i Turcją
- pamięta pojęcia: konfederacja warszawska, folwark, pańszczyzna, magnateria, przywilej, gołota, sejm walny, demokracja szlachecka, sekularyzacja, hołd, lenno, unia realna, poddaństwo, cech, wolna elekcja, artykuły henrykowskie, pacta conventa, liberum veto, latyfundia, wojna partyzancka, potop
- lokalizuje na mapie państwa ościenne Polski, te z którymi toczyły się wojny i miejsca ważnych bitew
- wie na czym polegała tolerancja religijna w Rzeczypospolitej
- wymienia najważniejsze przywileje szlacheckie
- wie z jakich izb składał się sejm walny
- rozumie na czym opierała się demokracja szlachecka
- zna główne postanowienia Hołdu Pruskiego i Unii Lubelskiej
- zna postaci: Zygmunt Stary, Zygmunt August, Albrecht Hocheznollern, Ludwik XIV, Piotr Wielki, Oliwer Cromwell, Jan Sobieski, S. Żółkiewski, S. Czarniecki, Chodkiewicz, A. Kordecki, kolejnych królów elekcyjnych
- zaznacza na osi czasu poznane wydarzenia
- zna znaczenie unii lubelskiej
- pamięta z jakich warstw składało się społeczeństwo miejskie
- zna zmiany gospodarcze w Polsce
- wie jak ograniczono prawa mieszczan i chłopów
- zna zasady na jakich opierały się monarchie absolutna i parlamentarna
- wskazuje na mapie Ukrainę i Dniepr
- zna przyczyny wojen z sąsiadami
- zna skutki wojen

Wymagania ponadpodstawowe:

- pamięta pojęcia: nobilitacja, rokosz, anarchia, oligarchia magnacka,
- zna założenia ruchu egzekucyjnego
- rozumie proces kształtowania się sejmu walnego
- wyjaśnia jak unia lubelska umocniła więź polsko litewską
- analizuje źródła statystyczne
- opowiada o przemianach jakie nastąpiły w życiu codziennym
- opowiada jak doszło do powstania monarchii parlamentarnej w Anglii
- analizuje schemat władzy w Anglii i Francji
- charakteryzuje słabości państwa w XVII w.
- wyjaśnia znaczenie artykułów henrykowskich
- wymienia przyczyny powstania Chmielnickiego na Ukrainie
- pamięta i wskazuje miejsca bitew
- analizuje źródła i na ich podstawie opowiada o przebiegu bitew
- pokazuje i omawia na mapie zmiany terytorialne w Rzeczypospolitej

3.W czasach baroku XVII w.

Wymagania podstawowe:

- pamięta pojęcia: barok, opera, Sarmata, sarmatyzm,
- pamięta postać Galileusza

- analizuje źródła ikonograficzne
- rozumie na czym polegały zmiany w dziedzinie nauki
- wyjaśnia znaczenie religii dla rozwoju baroku
- wyjaśnia istotę sarmatyzmu
- wskazuje i prezentuje dorobek architektoniczny w regionie
- rozpoznaje strój szlachecki

Wymagania ponadpodstawowe:

- zna postaci: Keplera, Newtona, Bacha, Haendla, Monteverdi,
- przedstawia i wyjaśnia kontrasty panujące w epoce
- opisuje strój szlachecki
- opracowuje referat o sztuce barokowej w regionie B. – B.

4. Europa w XVII – XVIII w.

Wymagania podstawowe:

- porównuje funkcjonowanie monarchii absolutnej i parlamentarnej
- zna pojęcia: absolutyzm oświecony, oświecenie, trójpodział władzy, kolonia, konstytucja, burżuazja, Stany Generalne, rewolucja, monarchia konstytucyjna, republika,
- pamięta daty: 1789, 1776, 1795 i zaznacza na osi czasu
- zna postaci: Monteskiusza, Ludwika XVI, Robespierrea, Waszyngtona, Kościuszkę, Pułaskiego
- zna założenia filozofii oświecenia
- wie gdzie rozwinął się absolutyzm
- rozumie na czym polega trójpodział władzy
- pamięta nazwiska Polaków walczących o wolność Stanów Zjednoczonych
- zna hasła Deklaracji Niepodległości
- zna hasła Deklaracji Praw Człowieka i Obywatela
- rozumie rolę konstytucji w państwie
- rozumie przyczyny rewolucji francuskiej
- zna podstawowe prawa człowieka i rozumie sens ich poszanowania
- charakteryzuje główne założenia rewolucji
- analizuje prosty tekst kultury

Wymagania ponadpodstawowe:

- pamięta postaci; Rousseau, Katarzyna II, Maria Teresa, Fryderyk II, Franklin,
- rozumie czemu służyły idee absolutyzmu oświeconego
- na wybranym przykładzie opisuje funkcjonowanie monarchii absolutnej
- pamięta datę 1787, i zaznacza na osi czasu
- zna przyczyny buntu kolonii w Ameryce
- analizuje strukturę władzy w USA
- wskazuje na mapie kolonie angielskie
- wie jaki był podział społeczeństwa francuskiego na stany
- rozumie procesy przemian ustrojowych we Francji w czasie rewolucji
- wyjaśnia pochodzenie francuskich symboli narodowych
- ocenia rządy oparte na terrorze
- analizuje tekst historyczny

5. Rzeczpospolita w XVIII wieku.

Wymagania podstawowe:

- pamięta daty: sejm niemięgi, konfederacji barskiej, elekcji S.A. Poniatowskiego, rozbiórów Polski, Targowicy, sejm Wielki, Konstytucji Majowej, zaznacza je na osi czasu

- zna postaci: August II, August III, Stanisław Leszczyński, St. Poniatowski, Rejtan, Konarski, Staszic, Kołłątaj Krasicki, Małachowski, Kościuszko, Branicki, Rzewuski, Bartos, J.H.Dąbrowski
- rozumie pojęcia: unia, obiady czwartkowe, publicystyka, manufaktura, czynsz, pańszczyzna, uniwersał, insurekcja, konfederacja
- rozumie skutki udziału polski w wojnie północnej
- wyjaśnia powiedzenie „Jedni do Sasa drudzy do Lasa”
- wskazuje przyczyny rozkładu państwa
- wskazuje przejawy słabości państwa
- rozumie istotę reform proponowanych przez S.A.Poniatowskiego
- ukazuje wpływ sąsiadów na upadek Polski
- opowiada o I, II i III rozbiórze Polski i pokazuje na mapie utracone ziemie
- dostrzega związki przyczynowo – skutkowe wojen w XVII w. z upadkiem państwa
- zna osiągnięcia i przemiany w życiu codziennym
- wie jaką rolę prowadziła KEN
- wymienia cechy polskiego oświecenia i przykłady postępu
- zna nazwy stronnictw Sejmu Wielkiego
- opowiada o Konstytucji Majowej i jej założeniach
- ukazuje doniosłą rolę konstytucji 3 Maja
- zna przyczyny Insurekcji Kościuszkowskiej
- rozumie na czym polegała Targowica
- analizuje źródła dotyczące powstania
- wskazuje na mapie ziemie polskie po 1795 r.

Wymagania ponadpodstawowe:

- wie czym były prawa kardynalne
- wyjaśnia powody konfederacji barskiej
- wymienia przedstawicieli polskiego oświecenia i ich dokonania
- dostrzega rolę króla w rozwoju oświaty i kultury
- rozpoznaje zabytki klasycystyczne
- opowiada na podstawie tekstu źródłowego o postępie w gospodarce
- dostrzega wpływ cudzoziemszczyzny na polskie życie
- zna programy stronnictw Sejmu Wielkiego
- zna okoliczności zawiązania targowicy
- analizuje źródła np. Akt Powstania
- zaznacza na osi czasu omawiane wydarzenia
- wymienia przyczyny upadku państwa i wyjaśnia je
- pisze referat na temat : B –B i okolice w XVI – XVIII w. Losy mieszkańców i rozwój ziem.

6.Europa w dobie Napoleona.

Wymagania podstawowe:

- zna i wyjaśnia daty: 1804, 1807, 1809, 1812, 1815 oraz zaznacza na osi czasu
- zna postaci: Napoleon Bonaparte J. H .Dąbrowski, J. Wybicki, ks. J. Poniatowski
- rozumie i operuje pojęciami: cesarz, abdykacja, koalicja, emigracja, Legiony Polskie, Święte Przymierze, liberalizm, konserwatyzm
- zna miejsca 3 najważniejszych bitew napoleońskich
- wskazuje bitwy na mapie
- zna przyczyny klęski Napoleona w Rosji
- wie jaką rolę odegrała koalicja
- wie w jakich okolicznościach powstał polski hymn narodowy
- wskazuje na mapie Księstwo Warszawskie
- dostrzega przyczyny związku Polaków z Napoleonem
- ocenia znaczenie Legionów Polskich

- przedstawia na mapie decyzje Kongresu Wiedeńskiego w sprawie polskiej
- ocenia epokę napoleońską

Wymagania ponadpodstawowe:

- opowiada o pojawieniu się Napoleona na scenie politycznej
- opowiada o wojnach napoleońskich wykorzystując terminologię historyczną
- opowiada o karierze politycznej Napoleona
- opowiada o związku Polaków z Napoleonem , przyczyny i skutki
- ocenia w/w związek z podziałem na plusy i minusy
- wie dlaczego powstało Świąte Przymierze
- omawia przy mapie zmiany terytorialne w Europie po 1815 roku
- analizuje tekst historyczny

7.Polacy i ziemie polskie pod zaborami.

Wymagania podstawowe:

- pamięta daty: 1828, 1830 – 1831, 1846, 1848, 1863 i zaznacza na osi czasu
- wyjaśnia pojęcia; autonomia, opozycja, Noc Listopadowa, dyktator, wielka emigracja, branka, partyzantka, manifest, dyktator, uwłaszczenie
- zna postaci: P. Wysocki, Chłopicki, ks. Adam Czartoryski, Mickiewicz, Słowacki, Krasiński, Chopin, Lelewel, Traugutt, A. Wielopolski, Bem, Dembowski
- zna sytuację polityczną Królestwa Polskiego
- zna przyczyny wybuchu powstań narodowych
- wymienia kolejne etapy walk o wolność
- wie jakie były przyczyny klęsk
- zna znaczenie powstań
- wskazuje na mapie miejsca 3 bitew
- zna polskich twórców na emigracji
- wyjaśnia pojęcie wielka emigracja
- zna cele działalności emisariuszy
- wymienia ośrodki emigracji polskiej
- rozumie wymowę hasła "Za wolność naszą i waszą"
- wskazuje na mapie państwa gdzie doszło do wystąpień rewolucyjnych 1848 - 49
- wie na czym polegała wojna partyzancka 1863 –64
- analizuje przyczyny klęski powstania styczniowego jak i wcześniejszych
- wie jakie znaczenie ma uwłaszczenie
- analizuje tekst źródłowy

Wymagania ponadpodstawowe:

- zna nazwy organizacji spiskowych w Królestwie Polskim i ich przywódców
- zna przyczyny powstania opozycji
- wie na czym opierała się autonomia
- wymienia dyktatorów powstania listopadowego i ocenia ich postawy
- analizuje przyczyny klęski kolejnych powstań
- zna nazwy ugrupowań politycznych wielkiej emigracji
- opowiada o przebiegu poszczególnych powstań
- opowiada o Wiośnie Ludów na z. polskich
- rozumie powody złagodzenia polityki caratu wobec Polaków
- zna różnice programów białych i czerwonych, ich przywódców
- wykazuje związek sytuacji Polaków z sytuacją w Europie
- wyjaśnia znaczenie kultury dla utrzymania ciągłości narodowej
- opracowuje referat na temat losów mieszkańców B.-B. i Lipnika w okresie zaborów.
- analizuje teksty i dokumenty historyczne

8. Europa i świat w XIX wieku.

Wymagania podstawowe:

- pamięta datę zjednoczenia Niemiec
- zna postaci: Bismarck, cesarz Franciszek Józef
- rozumie znaczenie pojęć: kocioł bałkański, kolonia, kolonializm, proletariat fabryczny, partia polityczna, partia robotnicza, związek zawodowy, socjalizm, ideologia, powszechne prawo wyborcze, liberalizm, konserwatyzm, realizm, klasycyzm, romantyzm, impresjonizm, urbanizacja, rewolucja przemysłowa
- wyjaśnia główne przyczyny zmian na Płw. Bałkańskim
- charakteryzuje główne kierunki przemian polityczno – terytorialnych na świecie
- zaznacza na osi czasu omawiane wydarzenia
- wskazuje na mapie Bałkany, Niemcy, Włochy, tereny poddane kolonializmowi
- zna przyczyny zakładania kolonii
- wymienia potęgi kolonialne
- dostrzega różnice między partią polityczną a związkiem zawodowym
- zna przyczyny wojny secesyjnej
- wymienia 4 przedstawicieli literatury i malarstwa oraz ich dzieła
- wyjaśnia wpływ rewolucji przemysłowej na życie codzienne ludzi
- zaznacza na taśmie czasu datę pierwszych nowożytnych igrzysk
- prawidłowo operuje pojęciami poznanymi na lekcjach
- wskazuje potęgi gospodarcze na mapie
- wymienia najważniejsze wynalazki i zmiany w przemyśle
- analizuje prosty tekst historyczny

Wymagania ponadpodstawowe:

- wymienia surowce przywożone z kolonii
- wyjaśnia dlaczego Afryka została całkowicie skolonizowana
- wie na czym polegało uzależnienie Chin
- wie dlaczego Japonia nie uległa kolonializmowi
- opowiada o skutkach podbojów terytorialnych
- wskazuje potencjalne źródła konfliktów w koloniach
- opowiada o znaczeniu wojny secesyjnej
- wyjaśnia pojęcie komunizm
- rozpoznaje wybitne dzieła malarzy impresjonizmu i realizmu
- opowiada na czym polegała rewolucja przemysłowa w XIX w.
- dokonuje analizy tekstu historycznego

9. Ziemie polskie pod zaborami w 2 połowie XIX w.

Wymagania podstawowe:

- wyjaśnia pojęcia: kraj Przywiślański, rusyfikacja, germanizacja, praca u podstaw, praca organiczna, płodozmian, uniwersytet latający, cenzura, autonomia, polonizacja,
- wyjaśnia role postaci ich dokonania: Konopnicka, Orzeszkowa, Prus, Sienkiewicz, Drzymała, Wyspiański, Matejko, Łukasiewicz, Piłsudski
- wyjaśnia cele rusyfikacji i germanizacji
- wymienia metody rusyfikacji i germanizacji
- opowiada o próbach podejmowanych przez Polaków ratowania tożsamości narodowej
- wskazuje na mapie ziemie pod 3 zaborami
- zna datę i istotę strajku we Wrześni

- przedstawia przykłady pracy organicznej
- wie na czym polegała praca u podstaw
- wie jaką rolę odgrywała oświata dla utrzymania polskości
- wyjaśnia na czym opierała się autonomia galicyjska
- rozpoznaje 4 obrazy Jana Matejki
- analizuje tekst źródłowy z podręcznika
- zna przyczyny narodzin ruchów politycznych
- zna nazwy 3 partii politycznych na ziemiach polskich

Wymagania ponadpodstawowe:

- wyjaśnia znaczenie uniwersytetu latającego
- wie jaką rolę odegrał Hipolit Cegielski
- rozumie rolę literatury ku pokrzepieniu serc
- wyjaśnia rolę komisji kolonizacyjnej i kulturkampfu
- ocenia działalność Polaków zmierzającą do utrzymania polskości
- wyjaśnia różnice w poziomie gospodarki ziem polskich w 3 zaborach, popiera przykładami
- zna podłoże konfliktu polsko – ukraińskiego
- określa strukturę narodowościową społeczeństwa polskiego
- uzasadnia ważną rolę Krakowa w utrzymaniu polskości
- wskazuje na mapie ziemie o których mówi
- pamięta daty powstania partii na z. polskich np.: Proletariat, PPS, LN,
- wskazuje różnice programowe partii
- zna przyczyny i skutki rewolucji 1905 roku
- wskazuje na mapie zasięg rewolucji
- analizuje tekst historyczny
- wyjaśnia różnice w położeniu Polaków w 3 zaborach, określa źródła tego zróżnicowani

WYMAGANIA EDUKACYJNE DLA UCZNIĄ II KL. GIMNAZJUM Z HISTORII

1. Europa na przełomie epok.

Wymagania podstawowe:

- pamięta i operuje pojęciami: czynsz, pańszczyzna, gospodarka pieniężna, karawela, astrolabium, kolonia, konkwistador, Stary Świat, Nowy Świat, humanizm, renesans, odrodzenie, mecenat artystyczny, mecenas, reformacja, celibat, protestantyzm, luteranizm, anglikanizm, sobór, reforma katolicka, hołd, lenno, unia realna,
- potrafi opisać wyobrażenia ludzi o świecie
- wskazuje na mapie Genuę, Wenecję, kontynenty, państwa podejmujące wyprawy zamorskie
- zna i pamięta postaci K. Kolumb, Vasco da Gama, F. Magellan, M. Luter, Henryk VIII, J. Gutenberg, Leonardo da Vinci, Michał Anioł
- pamięta daty; 1492, 1519 – 22, 1498, 1517, 1543 i je objaśnia
- wie że rok 1492 kończy epokę średniowiecza
- zna przyczyny podejmowania wypraw zamorskich
- wymienia głównych podróżników
- zaznacza na taśmie czasu daty wypraw
- zna przełomową rolę wynalezienia druku
- zna główne dzieła mistrzów renesansu
- zna poglądy humanistów
- rozpoznaje dzieła mistrzów renesansu
- zaznacza na osi czasu okres renesansu
- wie na czym polegało przełomowe znaczenie odkrycia Kopernika
- wskazuje na mapie miasta z renesansowymi zabytkami
- przedstawia różnice między teorią geocentryczną i heliocentryczną
- zna przyczyny wystąpienia M. Lutra i skutki reformacji
- zna główne zasady luteranizmu
- wie na czym polega istota protestantyzmu
- zna pozytywne i negatywne skutki reformacji
- wskazuje przyczyny kontrreformacji i sposoby reformowania Kościoła
- zna decyzje soboru w Trydencie
- analizuje proste teksty kultury potrafi
- pokazać na mapie podział religijny Europy

Wymagania ponadpodstawowe:

- zna pojęcia: epidemia, dogmat, plantacja, attyka, teza, indeks, inkwizycja, herezja, heretyk, reforma katolicka, arianie,
- zna przyczyny osłabienia rycerstwa
- wskazuje na mapie obszary znane Europejczykom u schyłku średniowiecza
- wie co wpłynęło na ożywienie żeglarstwa
- przy mapie opowiada o wybranej podróży zamorskiej
- przedstawia korzyści płynące z posiadania kolonii i towary przywożone
- rozumie istotę przemian w życiu codziennym
- dostrzega związki przyczynowo – skutkowe między odkryciami a postępem gospodarczym w Europie
- wie czym różniły się poglądy humanistów od średniowiecznych filozofów
- wskazuje elementy w kulturze nawiązujące do architektury i sztuki starożytnej Grecji
- opowiada o roli Reja i Kochanowskiego dla rozwoju polskiej literatury
- rozpoznaje zabytki renesansowe

- zna zasady pokoju w Augsburgu
- przedstawia różnice w wyznaniach protestanckich
- rozumie rolę zakonu jezuitów
- udowadnia że 1492 rok to początek nowej epoki historycznej

2.Polska ostatnich Jagiellonów i pierwszych królów elekcyjnych.(XVI – XVII w.)

Wymagania podstawowe:

- pamięta daty : 1525, 1569, 1572, 1573, ważnych bitew w wojnach z Rosją, Szwecją i Turcją
- pamięta pojęcia: konfederacja warszawska, folwark, pańszczyzna, magnateria, przywilej, gołota, sejm walny, demokracja szlachecka, sekularyzacja, hołd, lenno, unia realna, poddaństwo, cech, wolna elekcja, artykuły henrykowskie, pacta conventa, liberum veto, latyfundia, wojna partyzancka, potop
- lokalizuje na mapie państwa ościenne Polski, te z którymi toczyły się wojny i miejsca ważnych bitew
- wie na czym polegała tolerancja religijna w Rzeczypospolitej
- wymienia najważniejsze przywileje szlacheckie
- wie z jakich izb składał się sejm walny
- rozumie na czym opierała się demokracja szlachecka
- zna główne postanowienia Hołdu Pruskiego i Unii Lubelskiej
- zna postaci: Zygmunt Stary, Zygmunt August, Albrecht Hocheznollern, Ludwik XIV, Piotr Wielki, Oliwer Cromwell, Jan Sobieski, S. Żółkiewski, S. Czarniecki, Chodkiewicz, A. Kordecki, kolejnych królów elekcyjnych
- zaznacza na osi czasu poznane wydarzenia
- zna znaczenie unii lubelskiej
- pamięta z jakich warstw składało się społeczeństwo miejskie
- zna zmiany gospodarcze w Polsce
- wie jak ograniczano prawa mieszczan i chłopów
- zna zasady na jakich opierały się monarchie absolutna i parlamentarna
- wskazuje na mapie Ukrainę i Dniepr
- zna przyczyny wojen z sąsiadami
- zna skutki wojen

Wymagania ponadpodstawowe:

- pamięta pojęcia: nobilitacja, rokosz, anarchia, oligarchia magnacka,
- zna założenia ruchu egzekucyjnego
- rozumie proces kształtowania się sejmu walnego
- wyjaśnia jak unia lubelska umocniła więź polsko litewską
- analizuje źródła statystyczne
- opowiada o przemianach jakie nastąpiły w życiu codziennym
- opowiada jak doszło do powstania monarchii parlamentarnej w Anglii
- analizuje schemat władzy w Anglii i Francji
- charakteryzuje słabości państwa w XVII w.
- wyjaśnia znaczenie artykułów henrykowskich
- wymienia przyczyny powstania Chmielnickiego na Ukrainie
- pamięta i wskazuje miejsca bitew
- analizuje źródła i na ich podstawie opowiada o przebiegu bitew
- pokazuje i omawia na mapie zmiany terytorialne w Rzeczypospolitej

3.W czasach baroku XVII w.

Wymagania podstawowe:

- pamięta pojęcia: barok, opera, Sarmata, sarmatyzm,
- pamięta postać Galileusza
- analizuje źródła ikonograficzne
- rozumie na czym polegały zmiany w dziedzinie nauki
- wyjaśnia znaczenie religii dla rozwoju baroku
- wyjaśnia istotę sarmatyzmu
- wskazuje i prezentuje dorobek architektoniczny w regionie
- rozpoznaje strój szlachcica

Wymagania ponadpodstawowe:

- zna postaci: Kepler, Newton, Bach, Haendel, Monteverdi,
- przedstawia i wyjaśnia kontrasty panujące w epoce
- opisuje strój szlachecki
- opracowuje referat o sztuce barokowej w regionie B. – B.

4.Europa w XVII – XVIII w.

Wymagania podstawowe:

- porównuje funkcjonowanie monarchii absolutnej i parlamentarnej
- zna pojęcia: absolutyzm oświecony, oświecenie, trójpodział władzy, kolonia, konstytucja, burżuazja, Stany Generalne, rewolucja, monarchia konstytucyjna, republika,
- pamięta daty: 1789, 1776, 1795 i zaznacza na osi czasu
- zna postaci: Monteskiusz, Ludwik XVI, Robespierre, Waszyngton, Kościuszko, Pułaski
- zna założenia filozofii oświecenia
- wie gdzie rozwinął się absolutyzm
- rozumie na czym polega trójpodział władzy
- pamięta nazwiska Polaków walczących o wolność Stanów Zjednoczonych
- zna hasła Deklaracji Niepodległości
- zna hasła Deklaracji Praw Człowieka i Obywatela
- rozumie rolę konstytucji w państwie
- rozumie przyczyny rewolucji francuskiej
- zna podstawowe prawa człowieka i rozumie sens ich poszanowania
- charakteryzuje główne założenia rewolucji
- analizuje prosty tekst kultury

Wymagania ponadpodstawowe:

- pamięta postaci; Rousseau, Katarzyna II, Maria Teresa, Fryderyk II, Franklin,
- rozumie czemu służyły idee absolutyzmu oświeconego
- na wybranym przykładzie opisuje funkcjonowanie monarchii absolutnej
- pamięta datę 1787, i zaznacza na osi czasu
- zna przyczyny buntu kolonii w Ameryce
- analizuje strukturę władzy w USA
- wskazuje na mapie kolonie angielskie
- wie jaki był podział społeczeństwa francuskiego na stany
- rozumie procesy przemian ustrojowych we Francji w czasie rewolucji
- wyjaśnia pochodzenie francuskich symboli narodowych
- ocenia rządy oparte na terrorze
- analizuje tekst historyczny

5.Rzeczpospolita w XVIII wieku.

Wymagania podstawowe:

- pamięta daty: sejmu niemego, konfederacji barskiej elekcji S.A.Poniatowskiego, rozbiorów Polski, Targowicy, sejmu Wielkiego, Konstytucji Majowej, zaznacza je na osi czasu
- zna postaci: August II, August III, Stanisław Leszczyński, St. Poniatowski, Rejtan, Konarski, Staszic, Kołłątaj Krasicki, Małachowski, Kościuszko, Branicki, Rzewuski, Bartos, J.H.Dąbrowski
- rozumie pojęcia: unia, obiady czwartkowe, publicystyka, manufaktura, czynsz, pańszczyzna, uniwersał, insurekcja, konfederacja
- rozumie skutki udziału polski w wojnie północnej
- wyjaśnia powiedzenie „Jedni do Sasa drudzy do Lasa”
- wskazuje przyczyny rozkładu państwa
- wskazuje przejawy słabości państwa
- rozumie istotę reform proponowanych przez S.A.Poniatowskiego
- ukazuje wpływ sąsiadów na upadek Polski
- opowiada o I, II i III rozbiorze Polski i pokazuje na mapie utracone ziemie
- dostrzega związki przyczynowo – skutkowe wojen w XVII w. z upadkiem państwa
- zna osiągnięcia i przemiany w życiu codziennym
- wie jaką rolę prowadziła KEN
- wymienia cechy polskiego oświecenia i przykłady postępu
- zna nazwy stronnictw Sejmu Wielkiego
- opowiada o Konstytucji Majowej i jej założeniach
- ukazuje doniosłą rolę konstytucji 3 Maja
- zna przyczyny Insurekcji Kościuszkowskiej
- rozumie na czym polegała Targowica
- analizuje źródła dotyczące powstania
- wskazuje na mapie ziemie polskie po 1795 r.

Wymagania ponadpodstawowe:

- wie czym były prawa kardynalne
- wyjaśnia powody konfederacji barskiej
- wymienia przedstawicieli polskiego oświecenia i ich dokonania
- dostrzega rolę króla w rozwoju oświaty i kultury
- rozpoznaje zabytki klasycystyczne
- opowiada na podstawie tekstu źródłowego o postępie w gospodarce
- dostrzega wpływ cudzoziemszczyzny na polskie życie
- zna programy stronnictw Sejmu Wielkiego
- zna okoliczności zawiązania targowicy
- analizuje źródła np. Akt Powstania
- zaznacza na osi czasu omawiane wydarzenia
- wymienia przyczyny upadku państwa i wyjaśnia je
- pisze referat na temat : B –B i okolice w XVI – XVIII w. Losy mieszkańców i rozwój ziem.

6.Europa w dobie Napoleona.

Wymagania podstawowe:

- zna i wyjaśnia daty: 1804, 1807, 1809, 1812, 1815 oraz zaznacza na osi czasu
- zna postaci: Napoleon Bonaparte J. H .Dąbrowski, J. Wybicki, ks. J. Poniatowski
- rozumie i operuje pojęciami: cesarz, abdykacja, koalicja, emigracja, Legiony Polskie, Święte Przymierze, liberalizm, konserwatyzm
- zna miejsca 3 najważniejszych bitew napoleońskich
- wskazuje bitwy na mapie
- zna przyczyny klęski Napoleona w Rosji

- wie jaką rolę odegrała koalicja
- wie w jakich okolicznościach powstał polski hymn narodowy
- wskazuje na mapie Księstwo Warszawskie
- dostrzega przyczyny związku Polaków z Napoleonem
- ocenia znaczenie Legionów Polskich
- przedstawia na mapie decyzje Kongresu Wiedeńskiego w sprawie polskiej
- ocenia epokę napoleońską

Wymagania ponadpodstawowe:

- opowiada o pojawieniu się Napoleona na scenie politycznej
- opowiada o wojnach napoleońskich wykorzystując terminologię historyczną
- opowiada o karierze politycznej Napoleona
- opowiada o związku Polaków z Napoleonem , przyczyny i skutki
- ocenia w/w związek z podziałem na plusy i minusy
- wie dlaczego powstało Świąte Przymierze
- omawia przy mapie zmiany terytorialne w Europie po 1815 roku
- analizuje tekst historyczny

7.Polacy i ziemie polskie pod zaborami.

Wymagania podstawowe:

- pamięta daty: 1828, 1830 – 1831, 1846, 1848, 1863 i zaznacza na osi czasu
- wyjaśnia pojęcia; autonomia, opozycja, Noc Listopadowa, dyktator, wielka emigracja, branka, partyzantka, manifest, dyktator, uwłaszczenie
- zna postaci: P. Wysocki, Chłopicki, ks. Adam Czartoryski Mickiewicz, Słowacki, Krasiński Chopin, Lelewel, Traugutt, A. Wielopolski, Bem, Dembowski
- zna sytuację polityczną Królestwa Polskiego
- zna przyczyny wybuchu powstań narodowych
- wymienia kolejne etapy walk o wolność
- wie jakie były przyczyny klęsk
- zna znaczenie powstań
- wskazuje na mapie miejsca 3 bitew
- zna polskich twórców na emigracji
- wyjaśnia pojęcie wielka emigracja
- zna cele działalności emisariuszy
- wymienia ośrodki emigracji polskiej
- rozumie wymowę hasła "Za wolność naszą i waszą"
- wskazuje na mapie państwa gdzie doszło do wystąpień rewolucyjnych 1848 - 49
- wie na czym polegała wojna partyzancka 1863 –64
- analizuje przyczyny klęski powstania styczniowego jak i wcześniejszych
- wie jakie znaczenie ma uwłaszczenie
- analizuje tekst źródłowy

Wymagania ponadpodstawowe:

- zna nazwy organizacji spiskowych w Królestwie Polskim i ich przywódców
- zna przyczyny powstania opozycji
- wie na czym opierała się autonomia
- wymienia dyktatorów powstania listopadowego i ocenia ich postawy
- analizuje przyczyny klęski kolejnych powstań
- zna nazwy ugrupowań politycznych wielkiej emigracji
- opowiada o przebiegu poszczególnych powstań
- opowiada o Wiośnie Ludów na z. polskich
- rozumie powody złagodzenia polityki caratu wobec Polaków

- zna różnice programów białych i czerwonych, ich przywódców
- wykazuje związek sytuacji Polaków z sytuacją w Europie
- wyjaśnia znaczenie kultury dla utrzymania ciągłości narodowej
- opracowuje referat na temat losów mieszkańców B.-B. i Lipnika w okresie zaborów.
- analizuje teksty i dokumenty historyczne

8. Europa i świat w XIX wieku.

Wymagania podstawowe:

- pamięta datę zjednoczenia Niemiec
- zna postaci: Bismarck, cesarz Franciszek Józef
- rozumie znaczenie pojęć: kocioł bałkański, kolonia, kolonializm, proletariat fabryczny, partia polityczna, partia robotnicza, związek zawodowy, socjalizm, ideologia, powszechne prawo wyborcze, liberalizm, konserwatyzm, realizm, klasycyzm, romantyzm, impresjonizm, urbanizacja, rewolucja przemysłowa
- wyjaśnia główne przyczyny zmian na Płw. Bałkańskim
- charakteryzuje główne kierunki przemian polityczno – terytorialnych na świecie
- zaznacza na osi czasu omawiane wydarzenia
- wskazuje na mapie Bałkany, Niemcy, Włochy, tereny poddane kolonializmowi
- zna przyczyny zakładania kolonii
- wymienia potęgi kolonialne
- dostrzega różnice między partią polityczną a związkiem zawodowym
- zna przyczyny wojny secesyjnej
- wymienia 4 przedstawicieli literatury i malarstwa oraz ich dzieła
- wyjaśnia wpływ rewolucji przemysłowej na życie codzienne ludzi
- zaznacza na taśmie czasu datę pierwszych nowożytnych igrzysk
- prawidłowo operuje pojęciami poznanymi na lekcjach
- wskazuje potęgi gospodarcze na mapie
- wymienia najważniejsze wynalazki i zmiany w przemyśle
- analizuje prosty tekst historyczny

Wymagania ponadpodstawowe:

- wymienia surowce przywożone z kolonii
- wyjaśnia dlaczego Afryka została całkowicie skolonizowana
- wie na czym polegało uzależnienie Chin
- wie dlaczego Japonia nie uległa kolonializmowi
- opowiada o skutkach podbojów terytorialnych
- wskazuje potencjalne źródła konfliktów w koloniach
- opowiada o znaczeniu wojny secesyjnej
- wyjaśnia pojęcie komunizm
- rozpoznaje wybitne dzieła malarzy impresjonizmu i realizmu
- opowiada na czym polegała rewolucja przemysłowa w XIX w.
- dokonuje analizy tekstu historycznego

9. Ziemie polskie pod zaborami w 2 połowie XIX w.

Wymagania podstawowe:

- wyjaśnia pojęcia: kraj Przywiślański, rusyfikacja, germanizacja, praca u podstaw, praca organiczna, płodozmian, uniwersytet latający, cenzura, autonomia, polonizacja,
- wyjaśnia role postaci ich dokonania: Konopnicka, Orzeszkowa, Prus, Sienkiewicz, Drzymała, Wyspiański, Matejko, Łukasiewicz, Piłsudski

- wyjaśnia cele rusyfikacji i germanizacji
- wymienia metody rusyfikacji i germanizacji
- opowiada o próbach podejmowanych przez Polaków ratowania tożsamości narodowej
- wskazuje na mapie ziemie pod 3 zaborami
- zna datę i istotę strajku we Wrześni
- przedstawia przykłady pracy organicznej
- wie na czym polegała praca u podstaw
- wie jaką rolę odgrywała oświata dla utrzymania polskości
- wyjaśnia na czym opierała się autonomia galicyjska
- rozpoznaje 4 obrazy Jana Matejki
- analizuje tekst źródłowy z podręcznika
- zna przyczyny narodzin ruchów politycznych
- zna nazwy 3 partii politycznych na ziemiach polskich

Wymagania ponadpodstawowe:

- wyjaśnia znaczenie uniwersytetu latającego
- wie jaką rolę odegrał Hipolit Cegielski
- rozumie rolę literatury ku pokrzepieniu serc
- wyjaśnia rolę komisji kolonizacyjnej i kulturkampfu
- ocenia działalność Polaków zmierzającą do utrzymania polskości
- wyjaśnia różnice w poziomie gospodarki ziem polskich w 3 zaborach, popiera przykładami
- zna podłoże konfliktu polsko – ukraińskiego
- określa strukturę narodowościową społeczeństwa polskiego
- uzasadnia ważną rolę Krakowa w utrzymaniu polskości
- wskazuje na mapie ziemie o których mówi
- pamięta daty powstania partii na z. polskich np.: Proletariat, PPS, LN,
- wskazuje różnice programowe partii
- zna przyczyny i skutki rewolucji 1905 roku
- wskazuje na mapie zasięg rewolucji
- analizuje tekst historyczny
- wyjaśnia różnice w położeniu Polaków w 3 zaborach, określa źródła tego zróżnicowani

KRYTERIA OCENIANIA I WYMAGANIA EDUKACYJNE

HISTORIA I WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE

klasy I – III Gimnazjum

mgr Anna Bies